

Till
Finansdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Yttrande över SOU 2016:78 Ordning och reda i välfärden

Diarienummer: Fi2016/04014/K

Inledning

Föräldraalliansen Sverige har getts möjlighet att yttra oss över rubricerat delbetänkande och lämnar härmed nedanstående synpunkter. Synpunkterna utgår från ett föräldraperspektiv och är avgränsade till de delar som berör skolväsendet.

Föräldraalliansen verkar för att utbildningen skall vara likvärdig oavsett var i landet den utförs eller vem som utför den. Med likvärdig utbildning menar vi att varje elev, oavsett bakgrund, ska ha lika möjlighet att minst nå målen för utbildningen.

Alla barn är olika och lär sig bäst på olika sätt. Vi välkomnar därför att det finns såväl kommunala som fristående skolor som erbjuder olika pedagogik och lärtilar.

Vi menar också att det, så långt det är möjligt, skall råda lika villkor för kommunala och fristående skolor. Det gäller såväl resurstilldelning och redovisning som åtaganden och insyn mm.

Vi delar uppfattningen att offentliga medel ska användas till just den verksamhet de är avsedda för och att eventuella överskott som huvudregel ska återföras till den verksamhet där de uppstått.

Resursfördelning

Resursfördelningen till fristående skolor sker i huvudsak utifrån kommunens motsvarande kostnader för skolverksamheten, dels som ett grundbelopp per elev och i förekommande fall också ett tilläggsbelopp. En fristående skola har, genom t.ex. val av etableringsplats och inriktning, möjlighet att i stor utsträckning råda över det egna elevunderlaget. Inte sällan leder det till koncentration av mindre resurskrävande elever på dessa skolor. En fristående skola kan också i hög grad optimera antalet elever i förhållande till sina resurser.

En fundamental idé med vinstutdelande fristående skolor är att öka intäkterna och minska utgifterna i syfte att generera vinst till sina ägare.

Genom förslagsvis ett annat resursfördelningssystem, där större hänsyn tas till "skolfaktorn" skulle dessa medel kunna användas i andra delar av skolsystemet hellre än att delas ut i vinst.

En kommunal skola, å andra sidan, har en skyldighet att ta emot alla elever inom sitt område.

Ekonomisk redovisning på enhetsnivå

Vi delar förslagen i SOU 2016:66 (Det stämmer! Ökad transparens och mer lika villkor) avseende ekonomisk redovisning på enhetsnivå.

”Ett krav på jämförbar ekonomisk redovisning på skolenhetsnivå ska införas för såväl kommunala som enskilda huvudmän.”

Detta skulle öka transparensen och försvåra värdeöverföring.

Inte tillåta värdeöverföringar

Vi stöder förslaget att inte tillåta värdeöverföring från fristående, offentligt finansierade verksamheter. Det är, tillsammans med ekonomisk redovisning på enhetsnivå och förbudet att bedriva verksamheter med olika finansiering inom samma juridiska person, nödvändiga förutsättningar för att i så stor utsträckning som möjligt förhindra kringgående av reglerna.

Vinsttak

Under ett verksamhetsår kan det inträffa händelser som inte är förutsägbara och som kan påverka resultatet.

En fristående, offentligt finansierad, verksamhet, t.ex. en friskola eller ett föräldrakooperativ skall tillåtas göra rörelsevinst under förutsättning att den återinvesteras i verksamheten.

Detta bör för övrigt, i mycket högre grad än nu, också gälla kommunala enheter.

Vinstuttag

I linje med uppfattningen att offentliga medel ska användas till just den verksamhet de är avsedda för och att eventuella överskott som huvudregel ska återföras till den verksamhet där de uppstått bör det inte tillåtas vinstutdelning i offentligt finansierade, fristående verksamheter.

En konsekvens av detta är att vinstdrivna aktiebolag inte bör tillåtas som associationsform för offentligt finansierade fristående verksamheter inom skolväsendet.

Sverige är det enda land i vår närhet som tillåter vinstuttag från fristående skolor med offentlig finansiering.

En internationell utblick visar att det är möjligt att det svenska utbildningssystemet skulle kunna inkludera en betydande andel, inte vinstutdelande, fristående skolor där associationsform kan vara t.ex. svb-bolag (aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning), ideell förening, stiftelse eller Kooperation.

Stöd till idéburna och icke vinstutdelande fristående verksamheter

Vi stöder utredningens förslag avseende stöd vid t.ex. uppstart av icke vinstutdelande fristående verksamheter.

Tillstånd

Vi delar uppfattningen att endast juridiska personer som har tillstånd skall få ta emot offentlig finansiering. Det ska inte heller vara möjligt att bedriva annan typ av verksamhet, med annan finansiering, inom ramen för en juridisk person som bedriver offentligt finansierad verksamhet inom utbildningsväsendet.

Statens Skolinspektion bör ha ansvaret för tillståndsprövningen.

Ägar- och ledningsprövning

Varje verksamhet inom skolväsendet bör präglas av ansvarstagande och strävan efter hög kvalitet. Det gäller såväl fristående som offentligt drivna verksamheter.

I paritet med att vi menar att fristående och offentliga verksamheter bör verka under så lika villkor som möjligt och vad vi i övrigt har svarat i detta yttrande, bör ägar- och ledningsprövning i fristående verksamheter utföras på ett sätt som är jämförbart med den som sker inom motsvarande offentlig verksamhet.

Stockholm 2017-02-23

Linda Eriksson,
Ordförande

Föräldraalliansen Sverige är en nationell intresseorganisation för föräldrar och föräldraföreningar och utgör ett samarbetsorgan för dessa. Förbundets övergripande ändamål är att ur ett föräldraperspektiv verka för en utveckling av samhället som främjar varje barns allsidiga utveckling och hälsa.

Förbundet är partipolitiskt, fackligt och religiöst obundet.